

[Aage Fogh.]

oprindelige grænse, men til en vis grænse udover ejendomsskylden, og at sælgeren kunne lade tinglyse en sælgerprioritet, ikke blot op til panteværdien, men til en vis grænse udover panteværdien. Desværre var det sådan, at flertallet, venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet, gik imod det forslag, vi havde stillet om, at denne bestemmelse skulle omfatte alle unge, der var kvalificerede til at købe et statshus. Nej, sagde de, reglen må kun omfatte børn og svigerbørn. Jeg kunne ikke forstå det dengang, jeg forstår det langt mindre nu, og jeg vil gerne til belysning deraf fremdrage et bestemt eksempel, som viser, hvad det kan dreje sig om.

En af mine bekendte i Jylland havde omkring 1941—42 nået den alder, da det var naturligt for ham at søge sit eget landbo-hjem. Han havde uddannelse til det, men han syntes, han havde lovlig få penge, og sikkerheden tvivlede han måske også lidt på der i besættelsestiden. Derfor tog han plads på en herregård som traktorfører, og det har han været i 10 år med det resultat, at han nu har gemt 20 000 kr. hen ved siden af de andre sparepenge, han havde i forvejen. At prisstigningerne så har slugt meget af det, han har tjent, er en anden side af sagen, som jeg skal lade ude af betragtning. Han var derved kommet til at råde over så mange penge, at han havde nået den grænse, hvor der kunne være tvivl om, hvorvidt han kunne være berettiget til at få et statshus. Han købte i stedet for i det frie marked et statshusmandsbrug uden rådighed over andre penge end dem, han selv havde tjent, med det resultat, at så snart han havde købt, var det første, staten foretog sig, at sige lånet op — selvfølgelig ikke jordlånet, fordi der var jordrentevilkår på brugen — men altså byggelånet blev sagt op. Den unge mand måtte skaffe penge andre steder fra, ikke alene til byggelån, men der stod et Marshallån i ejendommen, som var optaget til opførelse af et særligt indrettet hønsehus; lånet var på 3 000 kr., og det blev også sagt op. Jeg synes, det er en helt urimelig behandling og en forskelsbehandling af unge folk, der ikke har andet end det, de selv har tjent og opsparat, selvom det er en forholdsvis stor sum, og den forskelsbehandling kan de ikke være

tjent med. Når de melder sig som købere til et statshus, siger man altså ikke alene statslånet op, men også Marshalllånet.

Dette problem vil jeg også meget gerne have undersøgt i udvalget, for at vi kan se, om der skulle være mulighed for, at den ændring, vi gennemførte i fjor, ikke blot skal omfatte børn og svigerbørn, men eventuelt kan udvides til at omfatte alle unge, der opfylder betingelserne for at få et statshus. Det ville jeg hilse med tilfredshed, og jeg vil hilse det med den yderste tilfredshed, hvis man samtidig kunne ændre ved bestemmelsen om Marshalllånene, så den ikke skal virke som en spærrebom i det danske landbrug.

Jeg skal hertil føje nogle oplysninger, som jeg har fået i de allerseneste dage, ikke vedrørende statshusmandsbrug, men på samme linie, og det er igen et spørgsmål om Marshalllånene. En husmand på en af de sydfynske øer havde i 1951 været så heldig at få et Marshallån på 6 000 kr. Han har en ejendom, der er mellem 50 000 og 60 000 kr. værd i dag; i ejendommen er der en førsteprioritet på 15 000 kr. og altså Marshalllånet på 6 000 kr. Så kom perioden med den dårlige høst og det sene forår, og han kom i likviditetsvanskeligheder, fordi han skyldte 3 000 kr. til sin foderstofhandler, som fordrede sine penge. Så søgte manden et hypotekforeningslån og fik tilstået 3 000 kr. til 6 pct. p. a. til en kurs af 97, men på betingelse af, at Marshalllånet rykkede i prioritetsordenen. Hvad sagde nu staten hertil? Absolut nej, blev der svaret. Derefter står den pågældende altså i den situation, at han, der kun har en gæld på 15 000 kr. som førsteprioritet og 6 000 kr. som Marshallån, altså 21 000 kr. ialt, hvilende på en ejendom, der er mellem 50 000 og 60 000 kr. værd, ikke kan rejse 3 000 kr. til at betale en foderstofregning med og der derfor er fare for, at han kan komme til at forlade sit landbrug, hvis foderstofhandleren gør udlæg. Det er efter min mening ganske urimeligt, at når Marshalllånet ikke kan rykke i nærheden af den grænse, der er sat ved Marshalllåneloven, er man for stivbenet — undskyld, jeg siger det på den måde — for stiv i administrationen. Da der er 15 000 landmænd, der har fået Marshalllån, er det ikke et problem, der er uden betydning, og derfor vil jeg gerne rette den